

Viite: Liikenne- ja viestintäministeriön lausuntopyyntö 25.1.2017 luonnoksesta hallituksen esitykseksi yksityislaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

LVM/2302/03/2015

LVM082:00/2015

Lausuntopyyntöön viitaten Etelä-Suomen aluehallintovirasto lausuu seuraavaa

Etelä-Suomen aluehallintovirasto katsoo, että luonnoksen mukainen esitys yksityistielaksi ei esitettyssä muodossaan ole toimiva tai kannatettava. Etelä-Suomen aluehallintoviraston näkemyksen mukaan esityksessä yksityistielaksi ei toteudu esityksessä uudelle laille asetut tavoitteet.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto pitää kuntien tielautakuntien lakkauttamista ja niiden hoitamien tehtävien hajauttamista eri virastoille sääntelyä monimutkaistavana ja kustannuksia lisäävänä.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto katsoo myös, että niin sanottu yhden luukun periaate ja läheisyysperiaate on sivuutettu esityksessä. Etelä-Suomen aluehallintovirasto katsoo, että yksityisteiden hoitamisen kannalta läheisyysperiaate on erittäin keskeinen.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto toteaa, että luonnoksen perusteluiden mukaan kunnat säästäisivät uudistuksessa 2-3 miljoonaa euroa.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto käsityksen mukaan kunnat ovat hoitaneet tehtävän erittäin kustannustehokkaasti ja hyvin. Etelä-Suomen aluehallintovirastolle (tai Etelä-Suomen lääninhallitukselle) on viimeisen kymmenen vuoden aikana tehty vain pari kantelua tielautakuntien toiminnasta ja niissä ongelmat eivät ole olleet merkittäviä. Etelä-Suomen aluehallintovirasto käsityksen mukaan tämäkin osoittaa sitä, että tieosakkaat ja muut kuntalaiset ovat olleet tyytyväisiä tielautakuntien toimintaan.

Ehdotetussa laissa on useita kohtia, joita Etelä-Suomen aluehallintovirasto pitää ongelmallisena. Etelä-Suomen aluehallintovirasto on kiinnittänyt huomiota erityisesti seuraaviin kohtiin ehdotuksessa.

ETELÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIKASTO

puh. 029 501 6000
fax 03 570 8002
kirjaamo.etela@avi.fi
www.avi.fi/etela
Postiosoite: PL 150, 13101 Hämeenlinna

Hämeenlinnan päätoimipaikka
Birger Jaarlin katu 15,
Hämeenlinna

Helsingin toimipaikka
Ratapihantie 9,
Helsinki

Kouvolan toimipaikka
Kauppamiehenkatu 4,
Kouvola

Kunnan velvoittaminen sakon uhalla

Ehdotetun lain 14 §:n 2 momentin mukaan kunnan kadunpitovelvollisuuden alettua sellaisen kadun osalta, jolle yksityisen tien tai sen osan liikenne on tarkoitettu siirtyväksi, tai kunnan ryhdyttyä sellaista katua rakentamaan, on kunnan otettava tällaisen kaduksi muuttuvan yksityisen tien tai sen osan tienpito hoidettavakseen. Samoin kunnan on otettava hoitoonsa asemakaava-alueella sijaitseva tai kaava-alueelle johtava yksityistie, mikäli yksityistien liikenne huomattavasti lisääntyy asemakaavan toteuttamisen seurauksena. Tieosakkaalla tai tiekunnalla on oikeus saattaa kysymys kunnan velvollisuudesta ottaa tienpito hoidettavakseen toimivaltaisen valtion lupa- ja valvontaviraston käsiteltäväksi ja se voi uhkasakolla velvoittaa kunnan täyttämään sanotun velvollisuuden.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto toteaa, ettei lainkohta määrittele sitä, millä perusteilla liikenteen huomattava lisääntyminen tulisi arvioida. Lainkohdasta ei ilmene myöskään se, minkä tahon tulisi esittää selvitys yksityistien huomattavasta lisääntyneestä liikenteestä ja mihin ajankohtaan mahdollista muutosta verrataan. Lainkohdasta ei myöskään ilmene, millainen selvitys osoittaisi liikenteen kasvun ja millä kriteereillä liikenteen lisääntymistä voitaisiin pitää huomattavana. Lainkohta ei ota huomioon sitä, että yksityistiet ovat käyttömääriltään jo lähtökohtaisestikin hyvin erilaisia. Liikenne Vihdin tai Lohjan yksityisteillä voi lähtökohtaisesti olla vilkkaampaa kuin Hattulan tai Parikkalan yksityisteillä.

Lainkohta osoittaa, että tieasioiden siirtäminen kuntien tielautakunnilta valtion virastoon katkaisee myös sen paikallistuntemuksen, jota tarvitaan pykälän soveltamisessa. Tässä muodossa aluehallintovirastolla ei ole kriteereitä liikenteen lisääntymisen arvioimiseen eikä uhkasakon asettamiseen kunnille.

Lainkohta vaatii täsmentämistä, jotta sitä voitaisiin soveltaa valtion lupa- ja valvontavirastossa.

Uskotun miehen määrääminen

Ehdotetun lain 38 §:n 2 ja 3 momenttien mukaan milloin toimitsijamies tai hoitokunta laiminlyö 1 momentissa säädetyn velvollisuutensa, on valtion lupa- ja valvontavirastolla valta velkojan hakemuksesta, varattuaan toimitsijamiehelle tai hoitokunnalle tilaisuuden tulla kuuluksi, määrätä uskottu mies toimitsijamiehen tai hoitokunnan sijasta suorittamaan 1 momentissa tarkoitettujen toimenpiteet. Uskotuksi mieheksi määrättyllä on oikeus saada suorittamastaan tehtävästä tiekunnalta kohtuullinen palkkio, jonka määrä, jollei siitä sovita, on valtion lupa- ja -valvontaviraston vahvistettava. Mitä tässä pykälässä on säädetty tiekunnan velasta, koskee vastaavasti 86 §:ssä tarkoitettuja toimituskustannuksia.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto toteaa, että 2 ja 3 momentin mukaiset asiat tulisi saattaa velvoiteoikeudellisina velkomiskanteina käräjäoikeuden tutkittaviksi. Velvoiteoikeus kuuluu käräjäoikeuden toimialaan eikä hallintoviranomaiselle.

Ehdotetun lain perusteluissa lausutaan lisäksi 4 momentin osalta, että jos yksityistietoimittuksen toimituskustannukset olisi 86 §:n mukaan määrätty tiekunnan maksettavaksi, mikä on käytännössä tavallista, olisi toimituskustannuksia koskeva tiekunnan velka rinnastettavissa 1 momentissa tarkoitettuun tiekunnan vastattavaan selvään ja eräänntyneeseen vel-

ETELÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIKASTO

puh. 029 501 6000
fax 03 570 8002
kirjaamo.etela@avi.fi
www.avi.fi/etela

Postiosoite: PL 150, 13101 Hämeenlinna

Hämeenlinnan päätoimipaikka
Birger Jaarlin katu 15,
Hämeenlinna

Helsingin toimipaikka
Ratapihantie 9,
Helsinki

Kouvolan toimipaikka
Kauppamiehenkatu 4,
Kouvola

kaan. Asiasta säädettäisiin 4 momentissa. Tässä pykälässä säädettyä menettelyä ei kuitenkaan voitaisi soveltaa tilanteisiin, joissa yksityinen kiinteistön omistaja vastaa toimituskustannuksista, jos tämä olisi oikeutettu perimään kulut tiekunnalta.

4 momentin perusteluissa on todettu, että tässä pykälässä säädettyä menettelyä ei kuitenkaan voitaisi soveltaa tilanteisiin, joissa yksityinen kiinteistön omistaja vastaa toimituskustannuksista, jos tämä olisi oikeutettu perimään kulut tiekunnalta. Perusteluissa ei ole päätävissä, miksi yksityinen kiinteistön omistaja olisi eriarvoisessa asemassa.

Kyseinen lain perustelu näyttää yhdenvertaisuusperiaatteen vastaiselta. Siinä tietoituskustannusten perintä eroaa sillä perusteella, mikä taho velkoo tietoitituksen kustannuksia.

Yhdenvertaisuuden turvaamiseksi kaikki velvoitteita ja saamisoikeuksia koskevat vaatimukset tulee saattaa kanneteitse käräjäoikeuteen, mikäli kustannukset eivät ole suoraan ulosottokelpoisia.

Kuntien tielautakunnat ovat voineet paikallistuntemuksensa avulla sovittelua ja saada osapuolet neuvotteluteitse täyttämään heille kuuluvat velvollisuudet. Mikäli tielautakunnat lakautetaan, asiat tulee saattaa suoraan käräjäoikeuksiin kanneteitse, jossa osapuolet voivat oikeudessa henkilökohtaisesti esittää näkemyksensä asioiden perusteista.

Tiekunnan kokouksen koollekutsuminen

Ehdotetun lain 68 §:n 3 momentin mukaan silloin, kun toimitsijamies tai hoitokunnan puheenjohtaja tai tarvittaessa näiden varamies tai muu tiekunnan säännöissä määritelty taho laiminlyö vuosikokouksen koolle kutsumisen tai kieltäytyy kutsumasta tieosakkaita ylimääräiseen kokoukseen, voi valtion lupa-, ja valvontavirasto tieosakkaan hakemuksesta, varataaan toimitsijamiehelle tai hoitokunnalle tilaisuuden tulla kuulluksi, oikeuttaa hakijan kutsuun tieosakkaat kokoukseen siten, kuin 1 momentissa on säädetty.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto toteaa, että aluehallintovirastoissa käsitellään tällä hetkellä useiden eri yhteisöjen kokousten koollekutsumisen oikeuttamista koskevia hakemuksia ja sinänsä on mahdollista osoittaa ehdotetussa laissa kyseinen tehtävä valtion lupa- ja valvontaviraston hoidettavaksi.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto kuitenkin toteaa, että ehdotetussa muodossa yksityistielakiin sisältyvät tiekunnan kokousta koskevat säännökset ovat sillä tavalla epäselviä, ettei hakemusten käsittely ole todennäköisesti lainkaan mahdollista. Kyseiset säännökset on otettu ehdotettuun lakiin käytännössä saman sisältöisinä kuin ne ovat voimassa olevassa laissa.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto ehdottaa, että tiekunnan kokouksen koollekutsumista koskevat lainsäädännökset laaditaan kokonaan uudestaan hyödyntäen esimerkiksi nykyisen asunto-osakeyhtiölain varsin selkeitä yhtiökokouksia koskevia muotoiluja.

Voimassa olevassa laissa ja ehdotetussa laissa on säädetty erittäin ylimalkaisesti tiekunnan kokouksesta, vuosikokouksesta ja ylimääräisestä kokouksesta. Kyseisten kokousten keski-

ETELÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO

puh. 029 501 6000
fax 03 570 8002
kirjaamo.etela@avi.fi
www.avi.fi/etela

Postiosoite: PL 150, 13101 Hämeenlinna

Hämeenlinnan päätoimipaikka
Birger Jaarlin katu 15,
Hämeenlinna

Helsingin toimipaikka
Ratapihantie 9,
Helsinki

Kouvolan toimipaikka
Kauppamiehenkatu 4,
Kouvola

näinen suhde jää varsin epäselväksi. Lisäksi, jos sääntöjen laatiminen tiekunnalle on vapaaehtoista, ei aluehallintoviraston ole mahdollista saada säännöistäkään asiassa tulkinta-apua.

Jos tiekunta ei laadi sääntöjä, ei uudella virastolla ole käytännössä lainkaan mahdollista selvittää esimerkiksi sitä, milloin tiekunnan vuosikokous olisi tullut järjestää. Tässä tilanteessa on näin ollen mahdotonta oikeuttaa tieosakasta kutsumaan vuosikokous koolle sillä perusteella, että kokousta ei ole kutsuttu koolle ajallaan.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto toteaaakin, että sääntöjen laatiminen kaikille tiekunnille on ehdottoman välttämätöntä. Tiekungille annetaan ehdotetussa laissa useassa kohdassa mahdollisuus päättää jostain asiasta tiekunnan kokouksessa tai säännöissä. Ottaen huomioon, ettei ehdotetussa laissa ole määräystä, ettei vuosikokouksessa saa päättää muista asioista kuin laissa tai säännöissä määräytyistä tai kokouskutsussa mainituista, on mahdollista, ettei tieosakkailla ole tietoa siitä, että tiekunnan kokouksessa on tehty päätöksiä tulevien kokousten koollekutsumisesta.

Erityisesti Etelä-Suomen aluehallintovirasto haluaa tuoda esiin, että ehdotetussa laissa jää epäselväksi se, minkä tiekunnan kokouksen koollekutsumista viidennes tieosakkaista voi vaatia, tuleeko vaatimuksen olla kirjallinen ja kenelle vaatimus toimitetaan. Aluehallintoviraston on käsitellessään kokouksen koollekutsumista koskevia hakemuksia aina ensin selvitettävä, onko kokousta vaadittu siten kuin laissa edellytetään.

Esimerkiksi asunto-osakeyhtiölain mukaan ylimääräinen yhtiökokous on kutsuttava koolle, jos sitä vaativat osakkeenomistajat, joilla on yhteensä kymmenesosa tai yhtiöjärjestyksessä määrätty pienempi osa kaikista osakkeista. Vaatimuksen on oltava kirjallinen ja kokouksen pitämistä on vaadittava tietyn asian käsittelemistä varten. Kokouskutsu on toimitettava kahden viikon kuluessa vaatimuksen saapumisesta. Asunto-osakeyhtiölain suhteellisen selkeää muotoilua on oikeuskäytännössä tarkennettu niin, että tietyn asian käsittelemisellä tarkoitetaan tietystä asiasta päättämistä.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto katsoo, että myös tiekuntien kohdalla parempi vaihtoehto olisi, että ylimääräistä kokousta tulee vaatia tieosakkaiden, joilla on viidennes tieyksiköistä. Kokousta tulisi ehdottomasti vaatia kirjallisesti ja vaatimuksessa tulisi yksilöidä se asia, mistä kokouksessa tulisi päättää.

Yksitystietoimituksesta ilmoittaminen

Ehdotetun lain 81 §:n mukaan, jos on kysymys tien rakentamisesta tai siirtämisestä, on yksityistietoimituksesta ilmoitettava valtion lupa- ja valvontavirastolle.

Laista ei kuitenkaan ilmene, miksi kyseinen ilmoitus pitäisi tehdä. Perusteluissa viitataan valtion lupa- ja valvontavirastolle siirrettäviin ympäristönsuojelun ja luonnonsuojelun tehtäviin.

Yksistään Etelä-Suomen aluehallintovirastoon tulee vuosittain yli 10 000 hakemusta. Hakemusten lisäksi tulee valtava määrä sellaisia kirjelmiä, joiden kohdentaminen eri asiaryhmiin on vaikeaa kirjelmien yleisluontoisuuden takia tai siksi, ettei kirjelmiä ole kohdistettu erityisesti johonkin asiaan liittyväksi.

ETELÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO

puh. 029 501 6000
fax 03 570 8002
kirjaamo.etela@avi.fi
www.avi.fi/etela

Postiosoite: PL 150, 13101 Hämeenlinna

Hämeenlinnan päätoimipaikka
Birger Jaarlin katu 15,
Hämeenlinna

Helsingin toimipaikka
Ratapihantie 9,
Helsinki

Kouvolan toimipaikka
Kauppamiehenkatu 4,
Kouvola

Etelä-Suomen aluehallintovirasto toteaa, että lainkohtaa tulisi täsmentää. Valtion viranomaiselle tulevassa ilmoituksessa on yksilöitävä, että kyseessä on yksityistielain 81 §:n mukainen ilmoitus viraston ympäristönsuojelu- ja luonnonsuojeluasioita hoitavalle yksikölle.

Hallinnolliset pakkokeinot

Ehdotetun lain 97 §:n 1 momentin mukaan valtion lupa- ja valvontavirasto voi tieosakkaan, tiekunnan tai sellaisen kiinteistön omistajan, jonka kiinteistöä tieoikeus koskee, hakemuksesta tehostaa tien rakentamista tai muuta tienpitoa koskevaa toimenpidettä koskevaa yksityistietoimituksen päätöstä tai tuomiota teettämisuhalla, jos rakentamiseen velvollinen ei ole ryhtynyt tarpeellisiin toimenpiteisiin yksityistoimituksessa asetetussa määräajassa.

Pykälässä ei ole määritelty sitä, lasketaanko määräaika tien rakentamisvelvollisuuden alkamisesta päätöksen tai tuomion antamispäivästä vai siitä päivästä, jolloin päätös tulee mahdollisten valitusten jälkeen lainvoimaiseksi.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto katsoo, että pykälässä mainitut asiat kuuluisivat luonteensa vuoksi kanneteitse käräjäoikeudessa käsiteltäviksi. Käräjäoikeuksille velvoittamis- ja kieltokanteet ovat perusasioita. Osapuolet myös voivat myös henkilökohtaisesti paikalla ollen kertoa näkemyksensä ja niiden perusteet oikeudessa.

Mikäli asioita ei säädetä käräjäoikeuksien toimivaltaan kuuluviksi, niin Etelä-Suomen aluehallintovirasto ilmaisee käsityksensä, ettei päätöksen toimeenpanoa tulisi hallinnollisissa pakkokeinoasioissa aloittaa ennen kuin toimenpiteiden perustana oleva päätös on tullut lainvoimaiseksi ja siten myös lopullisesti tullut selväksi, miten tuo pitää rakentaa. Myös tien tekemiselle asetetun määräajan tulisi alkaa vasta päätöksen lainvoimaiseksi tulosta. Tämän vuoksi lain 99 §:ään tulisi lisätä määräys siitä, että hallinnollista pakkokeinoa ei voida aloittaa 97 §:ssä säädetyistä asioista ennen asioiden lainvoimaisuutta.

Ehdotetun lain 97 §:n 2 momentin mukaan valtion lupa- ja valvontavirasto voi hakemuksesta kieltää sitä, joka rikkoo 24 §:n 1 momentissa säädettyä tiellä liikkumista tai tien käyttämistä koskevaa kieltä, asettaa tielle 24 §:n 3 momentissa tarkoitetun sulkulaitteen, rakentaa rakennuksen tai aidan 48 §:ssä säädettyä enintään 12 metrin etäisyydelle ajoradan keskivivasta, jatkamasta tai toistamasta lainvastaista menettelyä. Valtion lupa- ja valvontavirasto voi hakemuksesta tehostaa päätöstään uhkasakolla.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto toteaa, että pykälässä ei ole säädetty, miten tulisi toimia jo rakennettujen luvattomien aitojen, puomien tai muiden laitteiden suhteen. Pykälässä ei oikeuteta määräämään niitä rakentajansa poistettaviksi tai voida oikeuttaa ketään muuta-kaan poistamaan niitä rakentajan kustannuksella.

Ehdotetun lain 49 §:n esitöistä ilmenee, että valtion lupa- ja valvontaviraston toimenpiteet liittyisivät tilanteisiin, joissa tieosakas tai tiekunta ryhtyisivät poistamaan liikenneturvallisuutta ilmeisesti vaarantavia puita ja pensaista tai oksia tiealueen ulkopuolelta. Näissä tilanteissa toimenpiteistä olisi hyvissä ajoin ennakolta ilmoitettava kysymyksessä olevan alueen omistajalle tai haltijalle. Omistaja tai haltija voisi ilmoittaa pitävänsä toimia lainvastaisina. Jos toimiin kuitenkin ryhdyttäisiin, olisi maanomistajalla mahdollisuus hakea keskeyttämishuonon asettamista 97 §:n mukaisesti.

ETELÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIKASTO

puh. 029 501 6000
fax 03 570 8002
kirjaamo.etela@avi.fi
www.avi.fi/etela

Postiosoite: PL 150, 13101 Hämeenlinna

Hämeenlinnan päätoimipaikka
Birger Jaarin katu 15,
Hämeenlinna

Helsingin toimipaikka
Ratapihantie 9,
Helsinki

Kouvolan toimipaikka
Kauppamiehenkatu 4,
Kouvola

Etelä-Suomen aluehallintovirasto toteaa, ettei laissa säädetä mitään siitä, mitä sitten tehdään, mikäli toimenpiteet keskeytetään. Jonkin viranomaisen pitäisi voida ratkaista kiista. Mainittu 97 § oikeuttaa viranomaisen keskeyttämään 49 §:n esitöissä kerrotut toimenpiteet, muttei ottamaan muutoin kantaa saati ratkaisemaan asiaa.

Valtion lupa- ja valvontavirastolla ei tulisi olemaan myöskään resursseja tai muita edellytyksiä ryhtyä asian todennäköisesti vaatimiin kiireellisiin täytäntöönpanon kieltopäätöksiin samalla tavalla kuin käräjäoikeudet jo nykyisellään voivat tehdä.

Lain 97 §:ssä säädetty pakkokeinoasiat tulisikin kaikilta osin osoittaa kanneteitse käräjäoikeuksien tutkittaviksi ja ratkaistaviksi.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto toteaa lisäksi, ettei hallintomenettelyssä voida ratkaista sitä, onko esimerkiksi kieltä liikkuu tiellä asetettu oikein, onko joku taho rikkonut kyseistä kieltä niin, että uhkasakon asettaminen on perusteltua tai onko joku toiminut päätöksen vastaisesti niin, että uhkasakko voidaan määrätä maksettavaksi. Kyseessä on senkaltainen yksityisten tahojen välinen riita-asia, että tuomioistuin voi parhaiten ottaa vastaan vastapuolten asiassa esittämän näytön ja ratkaista edellä mainitut kysymykset.

Tiekunnan perustaminen ja säännöt

Voimassa olevassa laissa on määrätty, että tiekunta perustetaan joko tietöimituksessa tai tielautakunnan päätöksellä. Luonnoksen mukaan tiekunta perustetaan yksityistietöimituksessa, tiekunnan perustamiskokouksessa tai joskus kiinteistörekisterin pitäjän päätöksellä.

Luonnoksen mukaan tiekunnan perustamiskokouksessa tulee olla edustettuina kaikki kyseisten teiden tieosakkaat. Etelä-Suomen aluehallintovirasto pitää huolestuttavana sitä, ettei luonnoksessa ole lainkaan määritelty sitä, kuka kutsuu perustamiskokouksen koolle ja miten. Etelä-Suomen aluehallintovirasto pitää erittäin epätodennäköisenä sitä, että sellainen kokous, jossa kaikki tieosakkaat olisivat edustettuina, olisi mahdollista kutsua koolle.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto kiinnittää huomiota myös siihen, että yleensä yhteisöläinsäädännössä on myös määritelty se, miten yhteisöomistajia (kun kiinteistöllä on useita omistajia) edustetaan. Esimerkiksi asunto-osakeyhtiölain 2 luvun 2 §:n 3 momentin mukaan silloin, kun useat omistavat osakkeen yhdessä, he voivat käyttää osakkeenomistajalle yhteisössä kuuluvia oikeuksia vain yhteisen edustajan kautta.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto kiinnittää huomiota myös siihen, että luonnoksen mukaan tiekunta ilmeisesti perustetaan yksinkertaisella enemmistöllä, jos kaikki tieosakkaat ovat edustettuina. Etelä-Suomen aluehallintovirasto kummeksuu muutenkin sitä, ettei voimassa olevassa laissa tai esitetyssä laissa ole asioita, joista on päätettävä määräenemmistöllä tai kaikkien tieosakkaiden suostumuksella. Määräenemmistöpäätökset ja suostumusta edellyttävät päätökset ovat nimenomaan yhteisöläinsäädännössä keskeisiä vähemmistöä suojaavia säännöksiä. Etelä-Suomen aluehallintovirasto on syntynyt se käsitys, että tielautakunnat ovat neuvonnan ja sovittelun kautta pystyneet suojaamaan vähemmistön oikeuksia, vaikka lainsäädännössä niitä ei ole otettu huomioon.

ETELÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO

puh. 029 501 6000
fax 03 570 8002
kirjaamo.etela@avi.fi
www.avi.fi/etela

Hämeenlinnan päätoimipaikka
Birger Jaarlin katu 15,
Hämeenlinna

Helsingin toimipaikka
Ratapihantie 9,
Helsinki

Kouvolan toimipaikka
Kauppamiehenkatu 4,
Kouvola

Postiosoite: PL 150, 13101 Hämeenlinna

Etelä-Suomen aluehallintovirasto pitää mahdollisten virastolle tulevien tehtävien hoitamisen kannalta keskeisenä sitä, että tiekunnalla on oltava säännöt, jotka on rekisteröity yksityistierekisteriin. Vaikka tielautakunnat säilytettäisiin, pitää Etelä-Suomen aluehallintovirasto silti erittäin tarpeellisenä sitä, että tielautakunnilla on säännöt.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto katsoo, että on välttämätöntä, että yksityistierekisterinpitäjä tarkastaa rekisteröitäviksi toimitetut säännöt samoin kuin esimerkiksi patentti- ja rekisterihallitus tarkastaa yhtiöjärjestykset. Sääntöjen tarkastaminen on välttämätöntä, jotta säännöissä ei ole määräyksiä, jotka ovat ristiriidassa voimassa olevan lainsäädännön tai säännöissä olevien muiden määräysten kanssa. Rekisteriviranomaisen tarkastuksella säännöistä saadaan karsittua ilmeisimmät lainvastaisuudet.

Tielautakunnan tehtävien siirtäminen

Voimassa olevassa laissa on 52 §:ssä lueteltu tielautakunnan tehtävät. Näin ollen monet pykälät on voitu kirjoittaa passiivimuotoon eli esimerkiksi mainita, että jotakin voidaan hakemuksesta määrätä ja on silti ollut selvää 52 §:n nojalla, että kyseinen hakemus tehdään tielautakunnalle. Ehdotetussa laissa tuo yhteys on katkaistu kun tielautakunnat ehdotetaan lakkautettaviksi, mutta passiivissa olevia pykäläitä on säilytetty.

Aluehallintovirasto toteaa, että ehdotetussa laissa oli useita tehtäviä, joiden kohdalla ei ilmene, mille viranomaiselle tehtävä kuuluu. Ottaen huomioon, että ehdotetussa laissa tehtäviä hoitavat useat eri viranomaiset, on selvää, että tiedusteluja siitä, minne mikäkin asia kuuluu, tulee paljon. Ja koska tuomioistuimet eivät anna samankaltaista neuvontaa kuin muut virastot, on todennäköistä, että valtion lupa- ja valvontavirastoon tulisi huomattavan paljon tiedusteluja, joihin olisi vaikea vastata ehdotetun lain nojalla.

Vastuuvapaus ja vahingonkorvausvastuu

Etelä-Suomen aluehallintovirasto kiinnittää huomiota siihen, että esitettyssä laissa tiekunnan kokouksessa päätetään toimitsijamiehen tai hoitokunnan vastuuvapauden myöntämisestä. Kuitenkaan laissa ei ole määritelty vastuuvapauden myöntämisen merkitystä.

Yleensä yhteisöläinsäädännössä vastuuvapaudella on vaikutusta vahingonkorvauskanteen vanhenemisaikaan. Ehdotetussa laissa ei ole muutenkaan selkeitä määräyksiä vahingonkorvausvastuusta ja vahingonkorvauskanteen nostamisesta. Etelä-Suomen aluehallintovirasto pitää valitettavana sitä, että toimitsijamiesten ja hoitokunnan jäsenten oikeusturvan kannalta keskeinen ehdotetun lain 57 § on sanamuodoltaan lähes vastaava kuin nyt voimassa olevan lain selvästi vanhentunut 63 §.

Tehtäviä hoitavat virastot

Perusteluiden mukaan tielautakuntien tehtäviä ei voida siirtää maanmittauslaitokselle, koska maanmittauslaitos ei ole yleishallintoviranomainen.

ETELÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIKASTO

puh. 029 501 6000
fax 03 570 8002
kirjaamo.etela@avi.fi
www.avi.fi/etela
Postiosoite: PL 150, 13101 Hämeenlinna

Hämeenlinnan päätoimipaikka
Birger Jaarin katu 15,
Hämeenlinna

Helsingin toimipaikka
Ratapihantie 9,
Helsinki

Kouvolan toimipaikka
Kauppamiehenkatu 4,
Kouvola

Etelä-Suomen aluehallintovirasto huomauttaa, etteivät aluehallintovirastotkaan ole yleishallintoviranomaisia toisin kuin lääninhallitukset olivat. Etelä-Suomen aluehallintoviraston käsityksen mukaan tulevasta virastostakaan ei ole tarkoitus tehdä yleishallintoviranomaista. Aluehallintovirastot hoitavat niille laissa säädettyjä tehtäviä niin kuin muutkin virastot.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto toteaa kuitenkin, että kaikille virastoille voidaan määrätä tehtäviä lainsäädännössä eikä sillä, että virasto ei ole yleishallintoviranomainen, ole vaikutusta asiassa. Yleishallintoviranomaista ei ole enää olemassa.

Luonnoksen mukaan maanmittauslaitoksella on kattava asiantuntemus yksityistieasioista, mutta osa kuntien tielautakuntien tehtävistä on senkaltaisia, ettei maanmittauslaitos voi niitä hoitaa. Etelä-Suomen aluehallintovirasto toteaa, ettei luonnoksesta käy ilmi, miksei maanmittauslaitokseen voisi perustaa uutta elintä yksityistieasioita hoitamaan, jos siellä jo nyt on kattava asiantuntemus yksityistieasioista.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto toteaa, että kuntien tielautakunnille kuuluu voimassa olevan lain nojalla sellaisia tehtäviä, joiden Etelä-Suomen aluehallintoviraston käsityksen mukaan tulisi ehdottomasti kuulua tuomioistuimen hoidettaviksi. Etelä-Suomen aluehallintoviraston käsitys on, että tielautakunnat ovat pystyneet hoitamaan kyseiset tehtävät todennäköisesti sen vuoksi, että viranhaltijoiden vahva paikallistuntemus on auttanut heitä ohjeistamaan ja sovitteluun riitatilanteita niin, ettei hakemuksia ole tehty usein.

Luonnoksen mukaan yleisten hallintotehtävien siirtämistä valtion lupa- ja valvontavirastolle perustellaan sillä, että virastolle siirretään aluehallintovirastojen hoitamia oikeusturvatehtäviä. Luonnoksen mukaan tielautakunnilla olevat yleiset hallintotehtävät ovat oikeusturvaan liittyviä tehtäviä. Luonnoksen mukaan uudessa virastossa olisi näin ollen asiantuntemusta ja se olisi luontevin paikka tehtävien hoitamiseksi.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto kummastelee esitettyä näkemystä. Toki valtion lupa- ja valvontavirastolle voidaan määrätä hoidettavaksi minkälaisia tehtäviä tahansa, mutta luonnoksessa virastolle suunnitellut tehtävät ovat, kokouksen koollekutsumisasiaa lukuun ottamatta, uudenlaisia tehtäviä, joiden hoitoon virastossa ei ole asiantuntemusta.

Taloudelliset ja muut vaikutukset sekä tavoitteiden toteutuminen

Liikenne- ja viestintäministeriön lausuntopyyntöissä on pyydetty lausumaan erityisesti esitettyjen muutosten taloudellisista ja muista vaikutuksista sekä lausumaan esityksestä ja sääntelytarpeesta ottaen huomioon hallitusohjelman tavoite normien purkamisesta ja sääntelyn sujuvoittamisesta.

Luonnoksen mukaan kunnat säästäisivät vuosittain yhteensä 2-3 miljoonaa euroa tielautakuntien lakkauttamisen johdosta. Kunnille tehdyn kyselyn mukaan tielautakunnan kustannukset ovat yksittäiselle kunnalle keskimäärin noin 24 400 euroa.

Kunnille jäisi mahdollisuus perustaa neuvonta- ja sovitteluelin tai tarjota muutoin neuvonta- ja sovittelupalveluita. Ottaen huomioon se, että tielautakunnat ovat olleet huomattavan edullinen keino yksityistieasioiden hoitamiseksi, neuvonta- ja sovitteluelinten perustaminen tai neuvonta- ja sovittelupalveluiden tarjoaminen tulisi todennäköisesti aiheuttamaan kunnille ainakin samansuuruiset kustannukset.

ETELÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO

puh. 029 501 6000
fax 03 570 8002
kirjaamo.etela@avi.fi
www.avi.fi/etela

Postiosoite: PL 150, 13101 Hämeenlinna

Hämeenlinnan päätoimipaikka
Birger Jaarlin katu 15,
Hämeenlinna

Helsingin toimipaikka
Ratapihantie 9,
Helsinki

Kouvolan toimipaikka
Kauppamiehenkatu 4,
Kouvola

Luonnoksessa ei ole esitetty arviota siitä, paljonko tielautakuntien lakkauttamisen myötä tehtäviä siirtyisi eri virastoille.

Oletettavaa on kuitenkin, että tehtävien hajauttaminen usean eri viranomaisen kesken lisäisi vireille tulevien asioiden määrää. Tielautakunnat ovat pystyneet kattavan toimivaltansa ansiosta hoitamaan kaikkia esiin tulleita ongelmia joustavasti. Tehtävien hajauttaminen saattaa aiheuttaa sen, että ongelmatilanteessa tieosakas joutuu harkitsemaan esimerkiksi yksityistietoimituksen käynnistämistä maanmittauslaitoksen kautta, hakemuksen tekemistä valtion lupa- ja valvontavirastolle sekä kanteen nostamista tuomioistuimessa tilanteessa, jossa ennen kunnan viranhaltija saattoi sovittelun avulla (ja tielautakuntien laajan toimivallan turvin) ratkaista asian yhden yhteydenoton jälkeen mahdollisesti varsin vapaamuotoisesti.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston käsityksen mukaan tavoite sääntelyn sujuvoittamisesta ei toteudu ehdotuksessa lainkaan. Ehdotuksessa hämmästyttävän hyvin toimiva järjestelmä, jossa vahvan paikallistuntemuksen avulla neuvova ja sovitteleva tielautakunta on pystynyt soveltamaan huonoakin lakia, korvataan monimutkaisella ja hajanaisella järjestelmällä, jossa millään toimijalla ei ole kokonaiskuvaa asioista.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto toteaa, että niin sanottu yhden luukun periaate ja läheisyysperiaate on hylätty yksityistieasioissa.

Lisäksi Etelä-Suomen aluehallintovirasto toteaa, että mikäli voimassa olevan lain koetaan olevan niin vanhentunut, että se on tarpeen uudistaa kokonaan, tulisi laki uudistuksessa kirjoittaa kokonaan uudestaan. Ehdotuksessa on huolestuttavan moni säännös kopioitu lähes sellaisenaan voimassa olevasta laista säilyttäen muun muassa vanhentuneita ilmaisuja.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto toteaa, että voimassa oleva laki on selvästi vanhentunut ja sen uudistaminen on tarpeellista. Tiekunnat ja viranomaiset, jotka jatkossa hoitavat yksityistieasioita, tarvitsevat kuitenkin selvät säännökset tehtävien hoitamiseksi.

Valtion lupa- ja valvontaviraston tarvitsemat lisäresurssit

Ehdotuksen mukaan valtion lupa- ja valvontavirastolle on osoitettu useita uusia tehtäviä.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto ei kykene ehdotuksen perusteella arvioimaan, paljonko valtion lupa- ja valvontavirastolle voisi tulla uusia asioita käsiteltäväksi. Etelä-Suomen aluehallintovirasto pitää kuitenkin todennäköisenä, että 311 tielautakunnan lakkauttamisen johdosta tehtäviä saattaisi siirtyä huomattava määrä.

Kuten ehdotuksessa on todettu, aluehallintovirastot perivät kokouksen koollekutsumista koskevista asioista omakustannusarvoa alemman maksun. Etelä-Suomen aluehallintovirasto toteaa, että asiakasmaksuja ei voi käyttää viranhoidosta aiheutuviin kustannuksiin.

Mikäli ehdotuksessa esitetyt tehtävät siirtyvät valtion lupa- ja valvontavirastolle, tulee virastolle osoittaa resursseja tehtävien hoitoa varten. Etelä-Suomen aluehallintovirasto ei kuitenkaan tässä yhteydessä pysty arvioimaan, minkä verran lisäresursseja tehtävien hoito edellyttäisi. Ottaen huomioon sen, että tehtävät hajautettaisiin useaan virastoon sekä sen, että ehdotetusta laista ei ole selkeästi pääteltävissä, mille virastolle asia kuuluisi, Etelä-

ETELÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIKASTO

puh. 029 501 6000
fax 03 570 8002
kirjaamo.etela@avi.fi
www.avi.fi/etela

Hämeenlinnan päätoimipaikka
Birger Jaarlin katu 15,
Hämeenlinna

Helsingin toimipaikka
Ratapihantie 9,
Helsinki

Kouvolan toimipaikka
Kauppamiehenkatu 4,
Kouvola

Postiosoite: PL 150, 13101 Hämeenlinna

Suomen aluehallintovirasto epäilee, että myös asiakkaiden neuvontaan saatettaisiin tarvita huomattavasti lisäresursseja.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto toteaaakin, että mikäli laki säädetään ehdotetussa muodossa, tulee valtion lupa- ja valvontavirastolle varautua osoittamaan huomattavasti lisää resursseja vaikka tällä hetkellä tarvetta ei pystytä täsmentämään.

Johtaja

Satu Koskela

Ylitarkastaja

Satu Nevanperä

ETELÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO

puh. 029 501 6000
fax 03 570 8002
kirjaamo.etela@avi.fi
www.avi.fi/etela

Postiosoite: PL 150, 13101 Hämeenlinna

Hämeenlinnan päätoimipaikka
Birger Jaarlin katu 15,
Hämeenlinna

Helsingin toimipaikka
Ratapihantie 9,
Helsinki

Kouvolan toimipaikka
Kauppiamiehenkatu 4,
Kouvola